

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak 200300456
Arkivnr.
Saksbehandler Magne Kjelstad

Saksgang	Møtedato	Saknr
Fylkesutvalget	06.02.07	11/07

HØRINGSUTTALELSE NOU 2006:18, ET KLIMAVENNLIG NORGE

Fylkesutvalget 06.02.07

Komitèleder Reidun Gravdahl orienterte til saken.

Reidun Gravdahl (AP) foreslo følgende endringer:

”Punkt 1: Et....., er et meget godt dokument.....”

Punkt 3: Skog har en viktig funksjon som CO2-lager, biomasse, torv og skogsjord..”

Anne Marie Bagstad Jøranli (KrF) foreslo slike endringer:

”Punkt 4: For Opplandssamfunnet er innfasing av lav- og nullutslippskjøretøy og biodrivstoff, overgang fra elkraft til biovarme og økt bruk av bioenergi generelt av stor betydning, både for å redusere klimaproblemer og utvikle det regionale og lokale næringsliv.....”

Fylkesutvalget sluttet seg foreslåtte endringer, og fattet slikt enstemmig

V E D T A K

1. Et klimavennlig Norge (NOU 2006:18), er et meget godt dokument og underlagsmateriale for statlig, regional og kommunal politikk og planlegging for å løse klimautfordringene gjennom relevante tiltak.
2. Grunnlaget for klimapolitikken må være å skape nødvendige holdningsendringer, som vil utløse nødvendig innovasjon og tiltak for å løse utfordringene. Klimapolitikken baseres på føre var prinsippet.
3. Skog har en viktig funksjon som CO2-lager, biomasse, torv og skogsjord. Skogens rolle som CO2-lager må utredes og utvikles videre gjennom forskningsbaserte tiltak.
4. For Opplandssamfunnet er innfasing av lav- og nullutslippskjøretøy og biodrivstoff, overgang fra elkraft til biovarme og økt bruk av bioenergi generelt av stor betydning, både for å redusere klimaproblemer og utvikle det regionale og lokale næringsliv. Oppland er som et av Norges store skogfylker, en del av løsningen, både med hensyn på skogen som CO2-lager; og som produsent av råstoff til biovarme-industrien.

5. Kyoto-avtalen legger et grunnlag for politikktutforming, som Norge aktivt må bruke i statlig, regional og lokal politikk og planlegging, til å sette mål for reduksjonen i klimautslippene og utforme tiltak. Internasjonalt må Norge arbeide for bindende klimautslippavtaler der en tar med forurensning fra flytrafikken.
6. Kvotehandling som virkemiddel må utredes og omsetningen av klimakvoter må tilrettelegges og markedsføres. Kvotehandling må være i pakt med prinsippene om at forurenser skal betale og at alle kostnader, inkludert forurensning, skal ligge inne i priser på tjenester og produkter, herunder flyreiser og industriprodukter.
7. Solidaritet med verdens fattige ligger inne i begrepet om bærekraftig utvikling. Dette må også gjelde ved løsningen av klimaproblemet.
8. Plan- og bygningsloven brukes aktivt for å redusere transportbehovet. Fylkeskommunen har en betydelig regional rolle innenfor planlegging, som vil bli brukt aktivt også for å løse klimaproblemer.
9. Oppland fylkesutvalg viser til pågående prosess med rullering av Klimaplan for Oppland. Klimaplanen operasjonaliseres gjennom en handlingsplakat og gjennomføringsavtalene i henhold til vår arbeidsform Fritt Fram.

RETT UTSKRIFT:

DATO: 8. februar 2007

Arkivsak-dok. 200300456-100
Arkivkode E: 036
Saksbehandler Magne Kjelstad som sekretær, for komite 1

Saksgang
Fylkesutvalget

Møtedato
06.02.2007

Sak nr.

HØRINGSUTTALELSE NOU 2006:18, ET KLIMAVENNLIG NORGE

Forslag til

V E D T A K

1. Et klimavennlig Norge (NOU 2006:18), er et meget godt ressursdokument og underlagsmateriale for statlig, regional og kommunal politikk og planlegging for å løse klimautfordringene gjennom relevante tiltak.
2. Grunnlaget for klimapolitikken må være å skape nødvendige holdningsendringer, som vil utløse nødvendig innovasjon og tiltak for å løse utfordringene. Klimapolitikken baseres på føre var prinsippet.
3. Skog har en viktig funksjon som CO₂-lager i stående tømmer, øvrig biomasse, torv og skogsjord. Skogens rolle som CO₂-lager må utredes og utvikles videre gjennom forskningsbaserte tiltak.
4. For Opplandssamfunnet er innfasing av lav- og nullutslippskjøretøy og biodrivstoff, konvertering fra elkraft til biovarme og økt fokus på bioenergi generelt av stor betydning, både for å løse klimaproblemer og utvikle det regionale og lokale næringsliv. Oppland er som et av Norges store skogfylker, en del av løsningen, både med hensyn på skogen som CO₂-lager; og som produsent av råstoff til biovarme-industrien.
5. Kyoto-avtalen legger et grunnlag for politikktutforming, som Norge aktivt må bruke i statlig, regional og lokal politikk og planlegging, til å sette mål for reduksjonen i klimautslippene og utforme tiltak. Internasjonalt må Norge arbeide for bindende klimautslippavtaler der en tar med forurensning fra flytrafikken.

6. Kvotehandling som virkemiddel må utredes og omsetningen av klimakvoter må tilrettelegges og markedsføres. Kvotehandling må være i pakt med prinsippene om at forurenser skal betale og at alle kostnader, inkludert forurensning, skal ligge inne i priser på tjenester og produkter, herunder flyreiser og industriprodukter.
7. Solidaritet med verdens fattige ligger inne i begrepet om bærekraftig utvikling. Dette må også gjelde ved løsningen av klimaproblemet.
8. Plan- og bygningsloven brukes aktivt for å redusere transportbehovet. Fylkeskommunen har en betydelig regional rolle innenfor planlegging, som vil bli brukt aktivt også for å løse klimaproblemer.
9. Oppland fylkesutvalg viser til pågående prosess med rullering av Klimaplan for Oppland. Klimaplanen operasjonaliseres gjennom en handlingsplakat og gjennomføringsavtalene i henhold til vår arbeidsform Fritt Fram.

Reidun Gravidahl
komiteleder

Vedlegg: 0

Kopi:

Fylkesmannen i Oppland, Serviceboks, 2626 Lillehammer

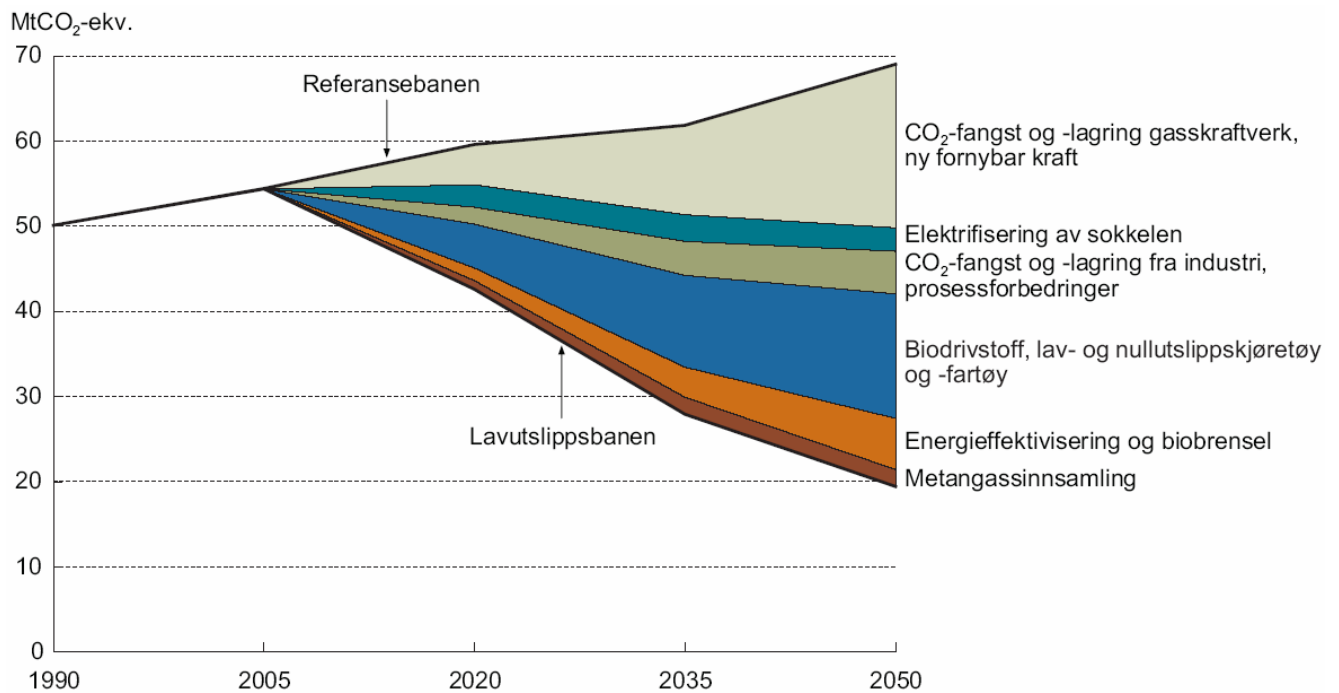
Kommunenes Sentralforbund Oppland, Serviceboks, 2626 Lillehammer

Statens Vegvesen, Region Øst, Postboks 1010 Skurva, 2605 Lillehammer

Bakgrunn

NOU 2006:18 "Et klimavennlig Norge" fra Lavutslippsutvalget ledet av prof. Jørgen Randers (BI), er et grundig ressursdokument som viser konkret at Norges klimagassutslipp kan reduseres med to tredjedeler (66 %) innen år 2050. Utvalget viser at dette ikke er uforholdsmessig dyrt, men lar seg gjøre med relativt kostnadseffektive tiltak. CO₂ rensing, eller tilbakepumping av CO₂ fra olje- og gassproduksjon samt gasskraftverk i norsk sokkel, kombinert med drift av pumper og annet energikrevende utstyr i olje- og gassbransjen, kan redusere klimautslippene fra norsk side betydelig.

Figuren viser lavutslippsbanen sammenlignet med referansebanen. Referansebanen tilsvarende utviklingen dersom vi ikke foretar oss noe spesielt. Lavutslippsbanen er den utviklingen vi får dersom tiltakene som utvalget foreslår, gjennomføres. Virkningene/effektene av de foreslåtte tiltakene kan sees som forskjellen på disse to utviklingsbanene.

Lavutslippsutvalget foreslår disse tiltakene (forkortet versjon):

NOU 2006: 18
1. Iverksetting av en langsiktig nasjonal innsats for klimainformasjon – Klimavettkampanjen.
2. Satsing på utvikling av klimavennlige teknologier. Lavutslippsutvalgets teknologipakke.
3. Innfasing av lav- og nullutslippskjøretøy.
4. Innfasing av CO2-nøytralt drivstoff.
5. Reduksjon av transportbehovet.
6. Utvikling av lavutslippsfartøy
7. Energieffektivisering i bygg.
8. Overgang til CO2-nøytral oppvarming. Bruk av biomasse (ved, flis, pellets), rentbrennende ovner,
9. Innsamling av metan fra gjødselkjellere og avfallsdeponier.
10. Iverksetting av CO2-fangst og-lagring fra industri med store punktutslipp.
11. Gjennomføring av prosessforbedringer i kraftkrevende industri.
12. Elektrifisering av sokkelen.
13. Utbygging av mer ny fornybar kraft.
14. Iverksetting av CO2-fangst og –lagring fra gass- og kullkraftverk.
15. Opprustning og effektivisering av elnettet.

Norge må redusere sine utslipp med 17 prosent innen 2010 for å overholde Kyoto-avtalen (www.olf.no).

Dette er en stor utfordring, tatt i betraktning økningen i norsk aktivitet på sokkelen og økningen i biltrafikken. Kyoto-avtalen går for Norges vedkommende ut på at Norge kun kan øke sine utslipp med 1 % fra 1990-nivå, målt i 2010. Vi er altså allerede 17 % over dette målet, og må følgelig redusere med 17 % innen 2010.

I Oppland må vi redusere med ca. 5 %, da vi i 2004 lå 6 % over 1991-nivå (www.ssb.no).

Regionale vedtak

Fylkesutvalget vedtok i sak 64/04 i Fylkesutvalget, den 22.06.2004 ”Klima- og energiplan for Oppland” og ba om at videre oppfølging av tiltak tas opp i forbindelse med Regionalt utviklingsprogram (RHP) ved den årlige rulleringen.

Tiltak på området miljø, ligger i RHP 2007 fra veivalg 3.3.4 til 3.3.10. Veivalg 3.3.6 omhandler klima: ”Reduksjon av utslipp av miljøgifter, næringsstoffer og klimagasser. Økt bruk av bioenergi”. Det er klar sammenheng mellom de tre elementene som er nevnt i veivalget.

Karbondioksid (CO₂)

CO₂ er en viktig del av det naturlige karbonkretsløpet, men menneskeskapte utslipp fører til at balansen forrykkes. De menneskeskapte utslippene utgjør om lag 3 prosent av det naturlige karbonkretsløpet. Selv om de menneskeskapte utslippene kan synes ubetydelige sammenlignet med det naturlige kretsløpet, er de større enn naturen kan absorbere. Rundt halvparten av utslippene blir igjen i atmosfæren (NOU 2006: 18, s.22). Dette gjør at utslippene over tid konsentreres og bygges opp i atmosfæren, mens resten av CO₂ inngår i karbonkretsløpet og lagres i bl.a. stående skog og annen biomasse, som torv; og dessuten i jordsmonnet (Kilde: UMB-Ås og Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC).

På denne måten har utslippene bidratt til en økning av CO₂-konsentrasjonen i atmosfæren på nesten 31 prosent siden førindustriell tid, og konsentrasjonen ventes å fordoble innen ca. 50 år dersom den nåværende utslippstrenden fortsetter (www.miljostatus.no).

Klima i Oppland

Oppland har et miljøfortrinn, da fylkets store, voksende skogarealer, bidrar til å lagre CO₂ og dermed forbedre miljø og klima. Skogpolitikken og skogbruket bør sees i sammenheng med klimapolitikken. Sammenhengen med økt bruk av bioenergi, og strategier og konkrete tiltak for å øke andelen bioenergi ved å erstatte oppvarming fra elkraft med varmeprosjekter, er tydelig. Arbeidet for bedret klima og økt andel bioenergi er parallelle og sammenhengende politikkområder. Bruk av biodiesel og innblanding av etanol i bensin, samt mer biovarme, vil gi betydelig lavere utslipp av klimaskadelig CO₂.

CO₂ fra biologisk materiale er klimanøytralt, i motsetning til CO₂ fra fossilt brennstoff. Dette kommer av at CO₂ som brennes fra biomasse, ikke øker netto CO₂ innhold i atmosfæren på mellomlang og lang sikt, siden kretsløpet for slikt CO₂ er kort, da det er yngre enn det fossile CO₂. Fossilt CO₂ har vært lagret lenge, og øker CO₂-innholdet i atmosfæren, dersom det ikke bindes opp i skog. Å øke stående biomasse i skogen vil da være en strategi for å minske klimaproblemene.

Et poeng som kommer fram gjennom drøftingen av hva CO₂ er og hvordan det kan renses eller deponeres, er at det i hvert fall for kullkraftverk vil være krevende å deponere all CO₂ under bakken pga plassproblemet for gassen.

Lagring i skog og annen biomasse vil da kunne synes å være en bedre løsning. Oppland og Innlandet kan da framstå som en del av løsningen på klimaproblemene, og skogbruket kan framstå som nøkkelnæringen fremfor noen. På den ene siden er skogen et sted å lagre CO₂, i stående vegetasjon og i jordsmonnet samt i myr og torv. På den andre siden er skogen stedet hvor man henter råstoff til klimanøytral varmeproduksjon og drivstoffproduksjon.

Siden CO₂ med kort omløpshastighet reduserer klimagassutslippene relativt sett, vil bioenerginæringen, med produksjon av flis og pellets, biodiesel og bioetanol, framstå som en konstruktiv og lønnsom del av en løsning på klimaproblemene. Vi har allerede et sterkt bioenergimiljø i fylket, og spesielt på Hadeland. Det er beregnet av forskere ved UMB (tidligere NLH/Ås) at uttaket av biomasse fra skogen kan tredobles. Skog- og bionæringen har et betydelig potensial.

Følgende tiltak kan være aktuelle på regionalt nivå:

- Klimaregnskap
- Rullere Klimaplan (igangsatt).
- Miljø/Energi-dag med fokus på energisparende tiltak, energibruk og klimanøytrale energikilder, herunder bioenergi.
- Klimavennlig kollektivtilbud, fylkeskommunens ansvar for kollektivtransport får en strategisk rolle, også i bruk av biodrivstoff.
- Vegvesenet iverksetter tiltak og kampanjer for endret/defensiv kjørestil.
- Innfasing av 5 % biodiesel – andel i Oppland innen 2009.
- Gjennomføre vedtatt Bioenergiolitikk for Oppland, med vekt på biodrivstoff, biovarmeanlegg og øvrige prosjekter.

Vurdering

Oppland prioriterer tiltak som virker klimanøytralt, med vekt på bioenergi.

Oppland er et viktig skogfylke og har mye å bidra med, med skog som tar opp CO₂ og produksjon av pellets og flis for biovarme-anlegg.

Dersom vedtatt bioenergiolitikk for Oppland gjennomføres, vil det kunne redusere utslipp av CO₂ fra henholdsvis oppvarming og biltrafikk med ca. 30.000 tonn årlig fra stasjonære og mobile kilder, til sammen ca. 60.000 tonn CO₂ pr år. Dette tilsvarer ca 5 % av Opplands totale utslipp på 1,225 millioner tonn CO₂ (Kilde SSB, tall fra 2004). Opplands utslipp har økt med 6 % fra 1991 til 2004.

På denne måten kan Oppland gi sitt bidrag til å oppfylle Norges mål i henhold til Kyoto-avtalen. Dette forutsetter at det gjennomføres nasjonale tiltak på det nivå som miljøvernministeren har skissert, med mål om 20-30% nasjonale utslippskutt innen 2020, for å oppnå en reduksjon på 5 % innen 2010.

På en enda lenger tidshorisont, slik Lavutslippsutvalget opererer med, må klimagassutslippene reduseres med 66 % innen 2050, slik NOU 2006:18 beskriver, for å redusere virkningene av menneskeskapte klimaendringer. For å oppnå dette, kreves det gjennomføring av de tiltakene som utvalget peker på, herunder Lavutslippsutvalgets teknologipakke, Klimavettkampanje, Innfasing av lavutslippskjøretøy, Innfasing av CO₂-nøytralt drivstoff, Overgang til CO₂-nøytral oppvarming, Iverksetting av CO₂-fangst – og lagring ved anlegg med store punktutslipp, Utbygging av mer fornybar kraft som vind- og små vannkraftverk, Opprustning av el-nettet, samt øvrige tiltak skissert i NOU 2006:18.

Gjennomføring nasjonalt av et lite antall effektive tiltak, skissert i NOU 2006:18 for å redusere utslippene av klimagasser mest mulig, vurderes som mest virkningsfullt for å oppnå målene.